

Flerbostadshusen vid Mellanbergsvägen i Tollare

Bostadsområdet är ett utmärkt exempel på folkhemsfunktionalismen i mänsklig skala där arkitekturen samtidigt är både anspråkslös och variationsrik. Bebyggelsen är småskalig med fyra friliggande tvåvåningshus som har fyra lägenheter vardera och ett sammanbyggt lamellhus med åtta lägenheter. Byggnaderna är grupperade så att lägenheterna får maximalt med dagsljus och placeringen är anpassad till terrängens former så att garagen ligger i suterräng. De enskilda huskropparnas enkelt utformade fasader får variation genom att lägenheternas planlösningar på ett tidstypiskt speglas i exteriören genom indragna och utskjutande partier och fönstersättningar.

Området har en sammanhållen fasadbehandling i spritputs med färgsättning i tidstypiska kulörer. Varje huskropp är individuellt färgsatt i gult, brunt, rött, grönt och grått med vitgrå fönsteromfattningar. Fönsterkarmarna har kontrasterande kulörer i blått, brunt, grönt, och rött, medan fönsterbågarna är vitgrå.

Entréerna är enkelt och stramt utformade med stenportaler och -trappor, glasade originalportar av trä och utan skärmtak. Några entréer har bevarade belysningsarmaturer. Även garageportarna av trä är ursprungliga.

De enda avvikelserna från ursprungsutförandet är att taken har en senare täckning med tvåkupigt betongtegel samt att en hyresgäst har satt upp en balkong på gaveln på den långa nord-sydliga huskroppen. Balkongen är reversibel och påverkar inte det kulturhistoriska värdet.

Utöver de arkitektoniska värdena berättar bostadsområdet om industriepoken i Nacka. Flerbostadshusen uppfördes av Tollare pappersbruk som var en av medlemmarna i Industriens bostadsförening vars mål var att förbättra boendeförhållandena vid industrin. I det stockholmsnära Tollare var konkurrensen hård om arbetskraften i efterkrigstidens Sverige och pappersbruket ville genom välplanerade och trivsamma bostäder behålla erfarna arbetare vid fabriken. Byggnaderna ritades av arkitekt H. Lundholm vid HSB:s arkitektkontor som var ett av de ledande arkitektkontoren i landet vid denna tid och nära kopplat till Industriernas bostadsförening.

Gårdsmiljön är grön med flera bevarade äldre träd samt tidstypiska buskar och träd.

Sammantaget har flerbostadsområdet i sin helhet ett högt kulturhistoriskt värde och bedöms uppfylla kraven för särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13. Från kulturmiljösynpunkt är det därför olämpligt att ersätta de befintliga bostadshusen med annan bebyggelse.

Pappersbrukets område vid Lännerstasundet är idag under omvandling där endast få synliga spår av den tidigare verksamheten blir kvar. Också utifrån den aspekten är det mycket viktigt att flerbostadsområdet vid Mellanbergsvägen bevaras då den i framtiden är den enda fysiska miljön som kan berätta om den tidigare industriepoken på platsen.

I den gällande detaljplanen för omvandlingen av Tollareområdet har den nya bebyggelsens utformning och skala längs Sockenvägen anpassats till den befintliga bebyggelsen. Vid Sockenvägen står därför relativt enkelt utformade radhus i två våningar som kompletterar bebyggelsen vid Mellanbergsvägen och inte konkurrerar med den.

Bostadsområdet sett från Sockenvägen.

Bostadsområdet sett från stigen som leder till Lännerstasundet.

Bostadshusen är placerade så att rummen får maximalt med dagsljus. Gårdsmiljön har tidstypiska planteringar.

Entré med bevarat originalutförande.